

...co z tą formą?

...what about the form?

Rola i znaczenie formy architektonicznej i urbanistycznej we współcześnie kształtowanym środowisku mieszkaniowym jest znacząca¹. Formy urbanistyczne wyznaczają bowiem wnętrza oraz określają skalę tych wnętrz. Jednocześnie decydują o kompozycji i indywidualności zespołów urbanistycznych lub fragmentu miasta. W przyjaznym, zdrowym i ekologicznym środowisku mieszkaniowym formy architektoniczne i urbanistyczne powinny stanowić o jakości i humanistycznej wartości zespołów mieszkaniowych. Nie do przecenienia jest problem odbioru formy przez mieszkańca zespołu mieszkaniowego. Forma architektoniczna estetyczna i przyjazna dla człowieka, z którą się utożsamia, sprzyja jego psychice i jest akceptowana.

Forma architektoniczna i urbanistyczna kształtowana w bezpośrednim kontakcie z zielenią, estetyczna, oszczędna w środkach wyrazu, przyjazna, w harmonii z przyrodą i otoczeniem stanowić może odpowiedź na pytanie... co z tą formą?”. Być może ten kierunek poszukiwań w kształtowaniu siedlisk ludzkich będzie zaakceptowany i przyjęty przez społeczeństwa.

W Krakowie przy ul. Skarżyńskiego zostało zaprojektowane przez Seruga&Seruga Biuro Architektoniczne Osiedle Akademickie uwzględniające w rozwiązaniu funkcjonalno-przestrzennym i kompozycyjnym częściowo wyżej wymienione założenia ideowe².

Osiedle będące w fazie realizacji zlokalizowane jest na terenach niezabudowanych byłego lotniska w Czyżynach, równocześnie na styku dwóch stref zainwestowania miejskiego Starego Krakowa i Nowej Huty. Komunikacja osiedla oparta została głównie o ulicę biegnącą na kierunku północ–południe po zachodniej stronie zespołu, obsługującą również kwartały inwestycyjne przyszłej zabudowy Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Zaprojektowana od strony południowej ulica łączy projektowany zespół mieszkaniowy z ulicą Skarżyńskiego. Ulice te stanowią układ zewnętrzny komunikacji osiedlowej i obsługują zlokalizowane przy nich parkingi, uwalniając wewnątrz osiedla od uciążliwości ruchu samochodowego, bowiem projekt wewnętrznej obsługi komunikacyjnej zakłada ograniczenie dostępności dla samochodów, z pierwszeństwem ruchu pieszego i rowerowego.

Główną oś kompozycyjną założenia stanowi wewnętrzna główna ulica pieszo-jezdna (corso spacerowe) o przebiegu północ–południe, która łączy poszczególne kwartały mieszkaniowe. W części centralnej osiedla ulica pieszo-jezdna krzyżuje się z układem poprzecznym głównego wnętrza placu o funkcji rekreacyjnej. Skrzyżowanie ciągu ulicy pieszo-jezdnej z osią tego placu zostało podkreślone akcentem architektonicznym;

The role and significance of an architectural and urban form in a contemporarily shaped housing environment is huge¹. Urban forms determine interiors, their scales as well as the composition and individuality of urban complexes or a fragment of a city. In a friendly, healthy and ecological housing environment, architectural and urban forms ought to decide about the quality and humanistic value of residential complexes. The problem of the reception of a form by an inhabitant of a residential complex cannot be overestimated. An aesthetic and human-friendly architectural form he identifies with is beneficial for his psyche and accepted. A “friendly form” may be understood in various manners. Therefore, satisfying the individual aesthetic needs of a resident of a detached house is the easiest option.

An architectural and urban form shaped in direct contact with greenery – aesthetic, medially economical, friendly, in harmony with nature and the surroundings – could answer the question “... what about the form?”. Perhaps this direction of search in shaping human settlements will be accepted by societies.

Seruga&Seruga Architectural Bureau designed Academic Estate in Skarżyńskiego St., Kraków, whose functional, spatial and compositional solution partially allows for the abovementioned ideological assumptions².

The estate under construction is located on the undeveloped grounds of the former airport in Czyżyny, at the meeting point of two municipal investment zones of Kraków and Nowa Huta. Its transport is mainly based upon a north–south street on the western side of the complex, also servicing investment quarters of the future development of the Special Economic Zone. A street designed on the southern side joins a residential complex under design with Skarżyńskiego Street. The streets make the external layout of the estate’s transport, service their car parks and relieve the interior of the estate from the nuisances of vehicular traffic because the design of internal transport service assumes limited accessibility for cars with privileged pedestrian and bicycle traffic.

The main compositional axis of the layout is an internal main pedestrian and bicycle north–south street (a walking alley) which joins individual residential quarters. In the central part of the estate, a pedestrian and bicycle street intersects with the crosswise layout of the main interior of a square with a recreational function. The junction of the course of the pedestrian and bicycle street and the square axis is emphasized by an architectural accent: a fountain or a flowerbed. The spatial composition of the housing estate is closely related to the existing urban context, e.g. 11-storey halls of residence belonging to Cracow University of Technology. The urban layout of the estate takes the division into

fontanną lub klombem. Kompozycja przestrzenna osiedla mieszkaniowego wiąże się ściśle z zastanym kontekstem urbanistycznym, uwzględniając m.in. 11-kondygnacyjną zabudowę domów studenckich Politechniki Krakowskiej. Układ urbanistyczny osiedla powstał z uwzględnieniem podziału na przestrzeń publiczną oraz półprywatną. Przestrzeń publiczna to przestrzeń ulic i placów. Przestrzeń półprywatna to tereny otoczone zabudową mieszkaniową i wydzielone żywopłotami. Wnętrza zieleni wypoczynkowej przeznaczone zostały wyłącznie dla mieszkańców danej grupy zabudowy.

Przyjęta kompozycja przestrzenna Osiedla Akademickiego w opozycji do luźno zabudowanych otaczających osiedli mieszkaniowych została oparta na przesłankach wyznaczających jej miejski, zwarty charakter i budowę kwartałów o ściśle wyznaczonych liniach zabudowy. Jak również na określonej funkcji poszczególnych wnętrz urbanistycznych oraz zdefiniowanym przebiegu i lokalizacji ulic i placów. Zabudowa zespołu w części południowej i środkowej geometryczna, przechodzi w części północnej w indywidualną formę zabudowy mieszkaniowej. Zastosowano zabudowę mieszkaniową zwartą, o ujednoliconej wysokości (4 do 5 kondygnacji mieszkaniowych), opartą na rytmicznych motywach. Forma budynków mieszkalnych, stanowiąc odzwierciedlenie funkcji, wynika jednocześnie z układu zabudowy na stoku południowym. Lokalizacja zabudowy na stoku wiąże się z zaprojektowaniem wysokiego przyziemia wykorzystanego na usytuowanie garaży. Mury przyziemia wykonane z cegły silikatowej będą obrobione pnąciami, stwarzając żywy „ekologiczny cokół budynków”. Przewiduje się kolorystykę budynków ciepłą, zintegrowaną z otaczającą zielenią.

Przypisy:

¹ Wg Słownika języka polskiego 1983 r., t. I. Forma to „zespół środków artystycznych użytych przez artystę; wyraz zewnętrzny dzieła sztuki”.

² Osiedle Akademickie w Krakowie dla 509 mieszkań zostało zaprojektowane na działce o wielkości 4,2 ha w latach 2002–2007 i jest obecnie realizowane. Do 2008r. zrealizowano budynki nr 1, 2, 3, 4, 5.

Projekt opracowano w Seruga&Seruga – Biuro Architektoniczne Sp. z o.o. Autorzy projektu: Małgorzata Buratyńska-Seruga i Wacław Seruga. Zespół projektowy: Wacław Seruga – główny projektant, Małgorzata Buratyńska-Seruga; Patrycja Maciejowska-Haupt (budynki nr 1, 2, 3, 5, 6, 9); Miłosz Kowalski (budynki nr 1, 2, 5); Wojciech Lubicz Lisowski (budynki nr 4, 5, 6, 7, 8); Elżbieta Kusińska (budynki nr 4, 7); Piotr Celewicz (budynki nr 4, 6, 9). Inwestor: Akopol Sp. z o.o. Kraków, Prezes Zarządu – Czesław Wilczyński.

Literatura/Literature:

Buratyńska-Seruga Małgorzata, Seruga Wacław: *Wnętrze a otoczenie w: Housing Environment – Środowisko Mieszkaniowe* nr 2/2004; wydawnictwo Katedry Kształtowania Środowiska Mieszkaniowego Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, Kraków, str. 168–181.

Seruga Wacław, *Portret osiedla w: Housing Environment – Środowisko Mieszkaniowe* nr 3/2005; Wydawnictwo Katedry Kształtowania Środowiska Mieszkaniowego Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, Kraków, str. 60–65.

Seruga Wacław, *W poszukiwaniu cech miejskich – Osiedle Akademickie w Krakowie w: „Miasto w mieście”, Czasopismo Techniczne, seria: Architektura* z. 2–A/2004, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków str. 489–494.

a public and a semiprivate space into consideration. The former is the space of streets and squares; the latter includes areas surrounded by residential buildings and separated with hedges. The interiors of recreational greenery are meant for the residents of a given group of buildings exclusively.

As opposed to the loosely developed surrounding housing estates, the accepted spatial composition of Academic Estate is based on some factors determining its urban, compact character and the construction of quarters with precisely designed lines of buildings as well as on a specific function of individual urban interiors and the defined course and location of streets and squares. Geometrical buildings in the southern and central parts of the complex develop into an individual form of residential buildings in its northern part. Compact residential buildings of uniform height (4–5 residential storeys), based upon rhythmical motifs, were applied. Reflecting their function, the form of the residential buildings results from the layout on a southern slope. The location of the buildings on the slope is related to the design of high ground floors meant for garages. The ground floor walls made of silicate brick will be covered with climbing plants in order to create a living “ecological pedestal of the buildings”. Warm colours integrated with the surrounding greenery are planned for the buildings.

Endnotes:

¹ Acc. to A Dictionary of the Polish Language 1983 Vol. 1. A form is << a set of artistic means used by an artist; an external expression of a work of art >>.

² Academic Estate in Kraków for 509 flats was designed on a 4.2-ha plot in the years 2002–2007 and is under construction at present. Buildings Nos. 1, 2, 3, 4, 5 were implemented until 2008.

The design was prepared at Seruga&Seruga Architectural Bureau Ltd. The authors of the design: Małgorzata Buratyńska-Seruga and Wacław Seruga. The design team: Wacław Seruga – the principal designer, Małgorzata Buratyńska-Seruga; Patrycja Maciejowska-Haupt (buildings Nos. 1, 2, 3, 5, 6, 9); Miłosz Kowalski (buildings Nos. 1, 2, 5); Wojciech Lubicz Lisowski (buildings Nos. 4, 5, 6, 7, 8); Elżbieta Kusińska (buildings Nos. 4, 7); Piotr Celewicz (buildings Nos. 4, 6, 9). The investor: Akopol Ltd. Kraków, the President of the Board of Directors – Czesław Wilczyński.

[il. 1] Osiedle Akademickie w Krakowie. Kompozycja zespołu mieszkaniowego: 1, 2 – wielorodzinne budynki mieszkalne; 1 – ulice jezdne klasy L i D, 2 – ulica piesza z dopuszczalnym ruchem kołowym,

3 – dojazdy do parkingów podziemnych i naziemnych, 4 – chodniki i ciągi piesze, 5 – ciąg pieszy handlowy, 6 – usługi zlokalizowane w parterze budynku nr 9, 7 – akcent wodny – fontanna, 8 – tarasy nad garażami podziemnymi. The composition of the residential complex: 1, 2 – multifamily residential buildings; 1 – L- and D-class vehicular streets, 2 – a pedestrian street with admissible vehicular traffic, 3 – access roads to underground and ground car parks, 4 – pavements and pedestrian routes, 5 – a pedestrian trade route, 6 – services located in the ground floor of building No. 9, 7 – a water accent – a fountain, 8 – terraces with underground car parks.

[il. 2, 3] Architektura budynku mieszkalnego nr 5

[pic. 2, 3] The architecture of residential building No. 5

[il. 4] Wnętrze rekreacyjne Osiedla Akademickiego

[pic. 4] The recreational interior of Academic Estate.

LEGENDA:

- BUDYNKI MIESZKALNE WIELORODZINNE
- TARASY NAD GARAŻAMI PODZIEMNYMI
- PROJ. DRZEWA
- PROJ. KRZEWY
- PROJ. ŻYWOPŁOTY
- PROJ. TRAWNIKI
- MIEJSCA POSTOJOWE
- IŁOŚĆ KONDYGNACJI MIESZKALNYCH

